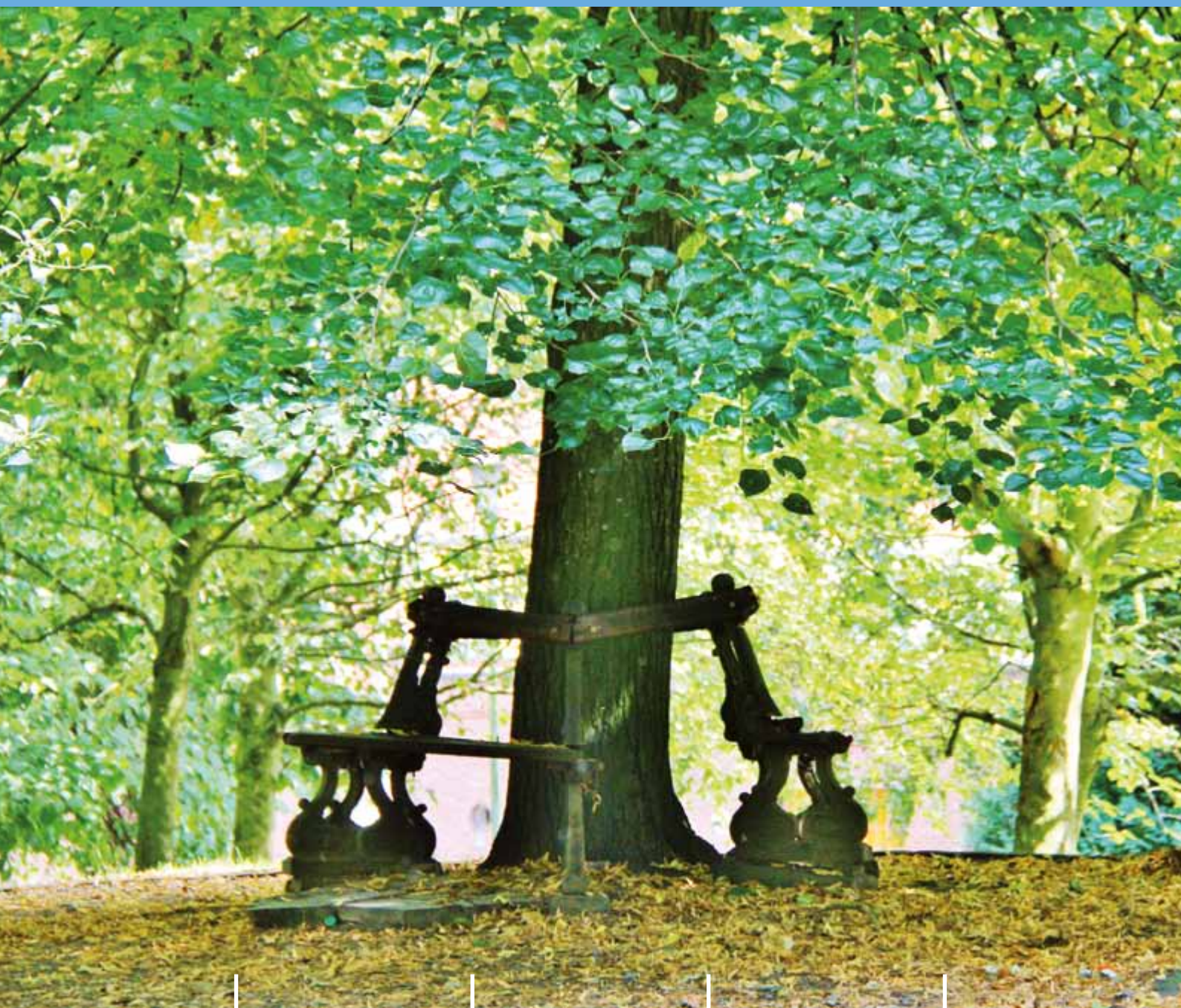

ZILVER BLAD

04

*Koopt België
een nucleair
kerkhof?*

06

*Straat
voor het
kind*

10

*Rechten
voor de
natuur*

14

*"We zijn veel
meer dan
we lijken..."*

15

*"Gezond
boerenverstand
is soms nodig."*

Vrede en veiligheid

We leven in turbulente tijden. De wereldwijde dominantie van het westerse model staat onder druk. Andere grootmachten, China, Rusland, de BRICS-landen... komen steeds meer op het voorplan.

De evolutie naar een multipolaire wereld is zoals het schuren van aardplaten. Het gaat gepaard met bevingen en het ontstaan van 'nieuwe continenten'.

Europa mag deze situatie niet verder laten verrotten. Nadenken over een nieuwe wereldorde mogen we niet overlaten aan de leiders van de VS, China, Rusland. Het open debat over de positie van de EU in deze multipolaire wereld moet vandaag starten. We hebben heel wat waarden te verdedigen.

Op 21 november organiseert Groen een congres met op de agenda alvast onze visie op vrede en veiligheid. Op dat congres discussiëren we ook over de uitdagingen inzake energie en democratie. Tijdens 'GroenPlus Inspireert' formuleren we alvast een aantal voorstellen.

Kom gerust mee discussiëren!

Mieke Vogels

Coverbeeld

Groen biedt lachen en verkwikking. 'Wat een boom voor je kan doen', op pagina 7, vertelt je hier meer over.

Eerste keer Zilverblad?

Je bent lid van Groen en ouder dan 55. Dan ontvang je dit blad en ook de digitale nieuwsbrieven van GroenPlus. Als actief lid van Groen kan het zijn dat je nog niet aan de activiteiten van GroenPlus toe bent. Alle begrip daarvoor. Ontvang je liever (nog) geen Zilverblad, of onze nieuwsbrief, geen probleem. Laat het dan een weten aan walter.decoene@gmail.com.

Mieke Vogels, voorzitter

Helse zomer

De avond donkert zonder maan.

Tijd helt over in scherpere sneden.

Sterren keren beelden terug.

Een rood puntje voor mijn neus

Tussen vingers gevangen brandt wat mij vasthoudt.

De vuurtoren knippert uit de richting.

Moeder en vader liet ik

als inkalvende oevers

langzaam verdwijnen.

Ik druk het vuur de aarde in maar zij weigert.

Een plag wordt een toorts.

Gensters kiezen hun eigen pad.

Vlammen groeien tot ze me meten

in geel en rood,

een mond van oranje honger.

De wind fluistert: méér.

De hemel breekt open

in blauw en paars,

het bos houdt zijn adem in.

En dan draait alles.

Mijn voeten staan waar ik niet wilde.

Vooruit of achteruit

Ik val in wat ik zelf ontstak.

Rokende randen in de as.

En ergens tussen schreeuw en stilte

sluit het vuur mijn mond.

Joost Fillet

MIEKE VOGELS

Het gat in de begroting, de verzuiling en een Porsche voor de deur

Premier Bart De Wever laat geen kans onbenut om ons in te peperen dat de budgettaire toestand van België catastrofaal is en dat 'alles' bespreekbaar moet zijn om het gat in de begroting dicht te rijden. Alleen: wat is 'alles'?

Iedereen heeft zo zijn eigen interpretatie. Conner Rousseau van Vooruit stelde op 1 mei 'dat de miljonairs-taks op tafel moet'. N-VA-voorzitter Valerie van Peel greep Rousseau's uitspraken aan om een hervorming van de ziekenfondsen te bepleiten. Met een populistische aanval op de controleartsen voor de langdurig zieken. Met een "er zijn er die een verhoogde tegemoetkoming krijgen, terwijl er een Porsche voor de deur staat", zette ze tegelijk de langdurig zieken zelf nog eens weg als profiteurs. Uiteraard heeft Rousseau gelijk. Hij krijgt voor zijn rijkentaks trouwens steeds meer steun van economen. Het vermogen is steeds belangrijker als inkomstenbron en zorgt ervoor dat wie rijk is nog rijker wordt. Ook inkomsten uit vermogen moeten dus bijdragen om onze sociale welvaart overeind te houden.

Voor betere zorg, pak de verzuiling aan!

Maar nu even inzoomen op de ziekteverzekering en bij uitbreiding op de verzuiling. De toekomst van die verzekering —in België toevertrouwd aan de mutualiteiten— verdient inderdaad een plek op de onderhandelingstafel. De tijd dat mensen hun hele leven binnen één zuil doorbrachten, ligt al lang achter ons; maar wie gezondheidszorg wil, moet nog altijd kiezen tussen een christelijk, socialistisch, liberaal, Vlaams-nationaal of neutraal ziekenfonds. Als minister van Gezondheid en Welzijn zonder zuilachtergrond zag ik van dichtbij hoe sterk die verzuilde structuren verankerd zijn. In *De Re-*

kening van de verzuiling (2014) beschreef ik hoe zuilen functioneren als concerns met kruisverbindingen, macht en middelen. Mijn conclusie blijft: met hetzelfde belastinggeld kan een betere zorg worden georganiseerd. N-VA en MR gebruiken de verzuiling als argument voor besparingen en spreken over miljarden die kunnen worden vrijgemaakt. Dat is even onrealistisch als denken dat alles bij het oude kan blijven.

De verzuiling gaat gewoon voort

In de praktijk wordt de verzuiling zelfs verder uitgebouwd. In de beleidsnota van Caroline Gennez staat 'dat de gezinszorg wordt ingekanteld (!) in de Vlaamse Sociale Bescherming'. Nu worden thuiszorgorganisaties rechtstreeks door de Vlaamse administratie betaald; straks nemen de zorgkassen —de Vlaamse tak van de mutualiteiten— dat over. Op vragen naar de meerwaarde of de bijkomende overheadkosten krijg je enkel: "Het is beslist."

Onverantwoord hoge overheadkost

België telt 9 ministers van Gezondheid, 6 parlementen en evenveel administraties. Zoets maakt het land moeilijk bestuurbaar, verhoogt de kosten en verzwakt onze internationale slagkracht. Ministers moeten zich soms onthouden op internationale fora, bij gebrek aan nationale eensgezindheid.

Keuzes maken, in overleg

Wie onze overheidsfinanciën ernstig neemt, moet zonder veto's onderhandelen, over partijgrenzen heen kijken en verder dan de volgende opiniepeiling denken. We moeten nu bepalen in welk land we morgen willen leven. Dat kan alleen in overleg met het brede middenveld, dus ook met de mutualiteiten. Zonder toekomstvisie leidt elk compromis tot verborgen keuzes, sociale afbouw en polarisatie. En tot de zoveelste lelijke kameel.

Mieke Vogels,
ex-minister van Welzijn & Volksgezondheid

Koopt België een nucleair kerkhof?

De Wever verbaast met het bericht dat ons land eigenaar wil worden van de Belgische kerncentrales. Om de energie-onafhankelijkheid van België te garanderen met schone energie. Wablieft? Het plan wordt op applaus onthaald door alle (ziende blinde?) partijen, behalve Groen.

Het lijkt op een oud autowrak kopen en content zijn met wat oplap aan het koetswerk. Voor de huidige eigenaar van de centrales, het Franse Engie, zijn de oude Belgische centrales een ballast. Het bedrijf zet nu in op wind- en zonne-energie en het opschalen van batterijparken.

Om kernenergie in de elektriciteitsmix te houden, is nationaliseren de enige optie voor De Wever. Dus koopt het al *failliete* België een risicobedrijf. Dezelfde mensen, die steeds pleiten voor budgettaire orthodoxie en tegen overheidsinvesteringen in bedrijven, pleiten nu kritiekloos voor de nationalisering van oude rommel, excuseer... kernreactoren.

Hernieuwbare energie weer in ademnood

De onderhandelingen over die overname creëren onzekerheid bij de producenten van hernieuwbare

energie, bovenop het aanhoudend uitstel van een verdere uitbouw van windenergie op zee!

België kiest voor de energie uit het verleden en hinkt met 20% groene stroom achter op Denemarken (92,4%), Oostenrijk (83,1%) en Portugal (82,9%).

Ecologen staan, samen met de milieubeweging, opnieuw alleen in het verzet tegen kernenergie. Onze argumenten snijden nochtans meer dan ooit hout.

Kernenergie is duur en gevaarlijk

Kernenergie en kernwapens zijn historisch en technologisch onlosmakelijk met elkaar verbonden. Landen met civiele kernprogramma's kunnen theoretisch de stap maken naar militaire toepassingen. Ze doen dat ook. Kerncentrales kunnen in oorlogstijd als strategisch doelwit of oorlogswapen dienen en dat gebeurt.

Met kernenergie gebeurden al memorabele nucleaire rampen, zoals Three Mile Island (1979), Tsjernobyl (1986), Fukushima (2011) ...

De brandstof voor de kerncentrales is niet eindig en je vindt ze in... het buitenland: Kazachstan, Canada, Namibië, Australië, Oezbekistan en Niger. Wie de energiebron bezit, zet die in voor geopolitieke conflicten.

Schone energie? Vergeet het!

Dat kernenergie schone energie is, is een leugen. Kernenergie stoot geen CO² uit, maar de splijfstof uranium wordt in erbarmelijke omstandigheden gewonnen. Ze

kan op die manier in handen vallen van ... terroristen. Kernenergie is geen duurzame energie. Op geregelde tijdstippen moet de brandstof vernieuwd worden. Wat overblijft is gevaarlijk radioactief afval. Na meer dan zeventig jaar exploitatie is er nog steeds geen duurzame oplossing voor kernafval. Bergingskosten en -tijd zijn moeilijk in te schatten. Het gaat over honderden, voor sommige vormen zelfs duizenden jaren. Dat de nucleaire erfenis zwaar zal wegen op de begrotingen van de volgende generaties is duidelijk. Ook het koelwater in de productiefase vormt een ernstig probleem. Het helpt mee aan de gevreesde opwarming van de aarde. België is nu al een land met lage watervoorraad door intensief gebruik.

Bevoorradingzekerheid is een mythe

Kerncentrales vallen regelmatig en voor langere tijd uit. Terwijl de brave burger steeds meer gestimuleerd wordt om elektriciteit te gebruiken, wordt duidelijk dat de bevoorrading niet volgt. Kernenergie verhelpt dat niet.

Alleen in tijden van acute crisis, zoals een (plots) wereldconflict, pleit een angstige regering voor energiebesparing. Groen bepleit al jaren een volwaardig en structureel plan voor energiebesparing.

Juiste keuze is energiebesparing en hernieuwbare energie

Deze planeet blijft pas leefbaar voor volgende generaties, als we nu energie besparen en inzetten op echte hernieuwbare energie. De kabel van de windparken aan zee ligt er. Sluit hem aan en voorzie ons land van veilige energie.

De anderen beloven de hemel, de groenen bewaren de aarde!

ETIENNE HOECKX

Oorlog met God aan je zijde?

Elke oorlog is er één te veel. De actualiteit toont echter dat op verschillende plaatsen de oorlogsmachine draait. Ons wordt verteld dat we jarenlang naïef zijn geweest, dat ook wij mee in die strijdlogica moeten stappen en het defensiebudget optrekken ten nadele van sociale voorzieningen.

En dat gebeurt dan omdat sommige heethoofden graag de oorlog verklaren. Machtswellust, economische belangen, fanatisme, het eigen grote gelijk, dat zijn hun drijfveren.

Maar vanuit welke waarden verantwoordt ze het voor zichzelf om daarvoor een volk aan te vallen, zowel soldaten als burgers neer te schieten, bombardementen uit te voeren?

Volgens **Amnesty International** is zo'n 85% van de wereldbevolking 'gelovig'. Voor hen geldt toch ergens het "Gij zult niet doden" en het "Gij zult niet stelen". Toch lappen oorlogslustige leiders dit ethisch appél aan hun laars, terwijl het besef van de universele mensenrechten hen hieraan herinnert. Predikten Jezus, met 'Bemin uw vijand als uzelf!' en Gandhi, met 'Vrede is de weg!' dan in de woestijn?

Wie iemand vermoordt, mag gevangenisstraf verwachten. Idem als je steelt of eigendom van iemand vernietigt. Maar de oorlogslogica roept de oorlogstoker juist uit tot succesvolle, krachtige roerganger en de soldaten tot helden.

Van voor de Babylonische tijd tot nu geloven velen dat als je een God aan je kant hebt, je wel zal winnen of zelfs dat je in zijn naam kan doden. Godsdienst en politiek vermengen is nefast. We zien parallellen tussen wat sommige 'wereldleiders' nu doen met hoe Alva namens Filips II bij ons de eerste protestanten kwam afstraf-

fen. Verkeerdelijk dient dan het behoren tot een geloof om te motiveren tot het 'bestrijden van een vijand'. Daarbij speelt het bekende wij-zij-verhaal. Die truc dient dan om andere duistere motieven te camoufleren.

Presidenten en premiers werden ooit verkozen. Pas wanneer ze een tijdlang aan het bewind zijn komen hun ware bedoelingen aan het licht. Die worden ondersteund door een aanhang met dezelfde belangen of levensvisie. En die kunnen zo'n aanvalsoorlog steunen. En toch: wie wil dat eigenlijk op zijn geweten hebben? Als staatsburger? Of als uitvoerend soldaat?

We zouden over meer instrumenten moeten beschikken om oorlogszuchtige wereldleiders de pas af te snijden. Zo zouden de VN (met o.a. het internationaal geweldverbod) en het ICC meer macht mogen krijgen. Ook paus Leo XIV zit in zo'n supranationale positie. Oorlogsschade zou consequent moeten kunnen worden op-

geëist bij de agressor. De vrees ervoor zou een minimum aan respect kunnen oproepen. Nu verklaart en Ze'ev Elkin dat Israël niet zal bijdragen aan de wederopbouw van Gaza! En wat in Libanon? En in Iran?

Ook burgers zouden hun leiders een halt moeten kunnen toeroepen. Dat kan ten dele via betogingen en andere acties, zolang hun regime ze niet neerslaat. En referenda? Die kunnen soms verkeerd uitdraaien, zoals in Afghanistan. Wat is uiteindelijk 'de wil van het volk'?

De dominantie van autoritaire bewindslieden en oligarchen kan via wetten afgebouwd of ingeperkt worden. Er dient vooral geïnvesteerd te worden in een vredescultuur i.p.v. in oeverloze bewapening. Dat impliceert collectief en individueel oefenen in een geweldloze levenswijze en innerlijke vrede. Dat maakt deel uit van echte religie en kan inspirerend werken!

Straat voor het kind

Hoe veilig en vrij zijn onze straten nog voor kinderen? Het is een eenvoudige vraag, maar tegelijk een scherpe test voor de kwaliteit van onze leefomgeving. Want als een kind zich zelfstandig kan verplaatsen – te voet, met de fiets, naar school of naar een vriendje – dan werkt het mobiliteitssysteem. En als dat niet lukt, zegt dat meestal meer over onze straten dan over onze kinderen.

Een onderzoek in verschillende gemeenten van de zuidelijke Antwerpse rand – onder meer Aartselaar, Boechout, Edegem, Hove, Kontich, Lint en Mortsel – bracht in kaart hoe kinderen zich verplaatsen en hoe ouders hun omgeving ervaren. Veel kinderen wonen eigenlijk niet zo ver van hun school. Ongeveer vier op tien wonen op één tot drie kilometer afstand en bijna een vijfde zelfs op minder dan vijfhonderd meter.

Toch wordt die afstand niet altijd te voet of met de fiets afgelegd. Op de kortste afstanden gaan kinderen meestal nog te voet naar school. Vanaf een halve kilometer wordt de fiets belangrijker. Maar naarmate de afstand groeit, stijgt ook het aandeel autoverplaatsingen. Op trajecten van meer dan vijf kilometer wordt de auto zelfs dominant.

Afstand alleen verklaart dat verschil niet. Minstens even belangrijk is het vertrouwen van ouders in de veiligheid van de route. In de meeste gemeenten gaat slechts een minderheid van de kinderen soms alleen naar school. Veel kinderen worden dus begeleid, vaak ook met de auto.

Nochtans krijgen kinderen op andere momenten wel meer bewegingsvrijheid. Ze gaan zelfstandig naar vriendjes, naar het speelplein of naar hobby's. De schoolroute blijkt

een bijzonder gevoelige plek waar de spanning tussen verkeer en veiligheid het duidelijkst wordt.

De straat zelf speelt daarin een belangrijke rol. Voor kinderen is ze niet alleen een doorgangsruijme, maar ook een oefenruimte. Daar leren ze fietsen, daar spelen ze, daar ontmoeten ze andere kinderen uit de buurt. Straatspel is vaak een eerste stap naar zelfstandigheid. Toch geven veel ouders aan dat hun straat daarvoor niet vanzelfsprekend geschikt is. Verkeer, snelheid en drukte maken dat de straat minder vaak als speelruimte wordt ervaren.

Wanneer ouders de route naar school beoordelen, ontstaat een herkenbaar beeld. Wandelen wordt meestal als relatief veilig ervaren, maar bij fietsen nemen de twijfels toe. Ook oversteken en verkeersdrukke blijven belangrijke zorgen. Veel ouders hebben het gevoel dat er te weinig ruimte is voor voetgangers en fietsers.

Opvallend is ook hoe we over verkeersincidenten spreken. In de berichtgeving ligt de nadruk meestal

op individueel gedrag. In bijna negen op de tien artikels worden oorzaken gezocht bij de betrokken personen zelf. Structurele factoren – zoals infrastructuur, snelheid of ruimtelijke keuzes – komen veel minder aan bod. Passieve formuleringen zoals “een fietser werd aangereden” verschuiven de aandacht bovendien van het systeem naar het individu.

Kinderen vormen daardoor misschien wel de strengste graadmeter voor de kwaliteit van onze publieke ruimte. Als een straat veilig genoeg is voor een kind om er te fietsen of te spelen, dan geldt dat ook voor vele andere gebruikers. Wie zich te voet verplaatst, wie minder mobiel is of wie zich op latere leeftijd opnieuw meer op de buurt richt, heeft baat bij dezelfde kwaliteiten: rustige straten, veilige oversteekplaatsen en voldoende ruimte om te wandelen.

Misschien moeten we onze straten daarom af en toe opnieuw bekijken door de ogen van een kind. Want wanneer een omgeving vrijheid geeft aan kinderen, wordt ze meestal voor iedereen leefbaarder.

RITA VAN DE VOORDE

Wat een boom voor je kan doen

Als je eraan denkt een boom te snoeien, denk dan even na. Als je er aan denkt een boom te kappen, denk dan twee keer na. Als je eraan denkt een bos te rooien, doe het niet! Waarom? Omdat alles in de natuur jou diensten levert die met geen geld te koop zijn. Dat zijn de ecosysteemdiensten of voordelen die je zomaar krijgt van een gezond ecosysteem. Je hebt drie grote groepen: de productieve, de regulerende en de culturele.

Onder de **productieve ecosysteemdiensten** verstaan we o.a. hout, voedsel, maar ook medicijnen. Al eeuwen lang wordt hout gebruikt als brandhout, of geriefhout of constructiehout voor woningen en vaartuigen en muziekinstrumenten... Vroeger, voor we kunststof kenden, werden na het knotten van bomen alle takken gebruikt. Op de grote hoeves kwamen de vrouwen 's winters samen in het bakhuis; de mannen herstelden het werkgerief. De vrouwen gebruikten bussels van fijn hout om de oven te stoken; de mannen gebruikten de dikkere takken om nieuwe stelen aan borstel, spade, riek en ander werkgerief te zetten.

Dat houtige gewassen ook voor vruchten, bessen zorgen is alom geweten; maar dat veel medicijnen gemaakt zijn van plantaardig materiaal, zijn we bijna vergeten. Het meest gekend is de aspirine, die haar werkzame stof uit de wilgenbast haalt. Bepaalde stoffen in planten zijn giftig voor gezonde mensen, maar kunnen juist helend zijn voor zieke mensen, bv. vingerhoedskruid, taxus...

Regulerende ecosysteemdiensten zijn voordelen voor klimaat en waterkwaliteit. Denk aan opname van CO², afgifte van zuurstof, hittebestrijding, bescherming tegen overstroming, voorziening van gezond water, enz.

Als een boom mag groeien volgens zijn eigen aard, ontwikkelt hij takken en gebladerte, die zuurstof afgeven. Een boom in volle grond neemt water op en verdampt het via zijn gebladerte. Een looper weet dat het gezonder is om in een omgeving met bomen te joggen dan in een buurt van steen en beton. De diensten die een gezonde boom aanbiedt zijn voorbeelden van ecosysteemdiensten.

Steden worden meer en meer hitte-eilanden. Bomen en bossen daarentegen hebben een gratis airco-effect, waarvoor geen elektriciteit nodig is. Mocht de luchthaven van Deurne omgevormd worden tot bos, dan zou dat Vlaanderen heel wat financiële voordelen opleveren. Vooruit, Mathias, doe iets met dat idee!

Bijna alle dieren leveren direct of indirect ecosysteemdiensten. Denk maar aan bestuivers die voor de bevruchting van gewassen, planten en bomen zorgen. Denkaan uilen, vossen en marters die knaagdieren eten. En wat te denken van aaseters? Alle aangereden dieren op de rijbaan worden grotendeels door aaseters als vogels en zoogdieren opgeruimd. Of nog straffer: de vieste organische vuiligheid wordt opgeruimd door bv. slakken en vliegen. Met zijn knaagwerk aan bomen legt de bever dammen aan, waardoor het water ter plaatse opgehouden wordt. Dat voorkomt overstroming. In droge tijden zullen de bevermeertjes de droogteschade verminderen.

Culturele ecosysteemdiensten zijn diensten die zorgen voor geestelijke verrijking, cognitieve ontwikkeling, recreatie en esthetische beleving. In coronatijd vond iedereen plots de weg naar het bos. Eigenlijk zou elke buurt groener moeten zijn; met ecologisch waardevol groen en niet alleen met groen als 'decor'. Liefst met natuurlijk water in de buurt. Dokters schrijven soms 'bosbaden' voor. Door alle zintuigen in te zetten tijdens een boswandeling vermijd je angsten, depressies en een groot gebruik van medicijnen. Winst voor de gezondheidssector. Bart, waar wacht je op?

De arts Dirk Avonts schreef een boek *"Natuur op doktersvoorschrijf: Hoe buiten zijn ons gezond houdt."* Lannoo Campus.

GroenPlus plant in 2027 een congres met als thema: **'Kwaliteit van leven = Kwaliteit van natuur'**

Oud-minister Magda Aelvoet woonde in het 'Metaforum Biodiversiteit' bij en bracht op www.groen-plus.be verslag uit.

"De planetaire grens van biodiversiteit is overschreden: het alarm staat op rood. Ook al oogt het dagdagelijkse soms donker en vrezen we voor de toekomst, toch verliezen we de moed niet. We zijn er ons wel van bewust dat het voortbestaan van deze wereld niet zozeer van onze persoonlijke inzet, maar vooral van grote industriële keuzes zal afhangen. Als groenen kunnen we het voorbeeld geven en op die manier voor een groeiend draagvlak zorgen."

Ter voorbereiding van het congres bracht een groep GroenPlusers, onder leiding van oud Groen parlements lid, Eloi Glorieux, een studiebezoek aan het Zoniënwoud. Samen onderzochten ze welke ecosystemendiensten dit bos ons biedt.

De quotes van enkele bekenden sluiten nauw aan bij de foto's van de wandeling.

'Dit is nu onze planeet, gerund door de mensheid voor de mensheid. Voor de rest van de levende wereld blijft er weinig over.'

'Het is een morele kwestie of we het recht hebben om soorten uit te roeien.'

DAVID ATTENBOROUGH

David Attenborough is de grootvader van de natuurfilm. Hij werd 100 op 8 mei en kreeg een grootse viering in de Royal Albert Hall in Londen.

"De dieren lijden en hun gejammer vervult de lucht. De bossen vallen ten prooi aan vernietiging. De bergen worden opengescheurd voor de metalen die in hun aderen groeien. En de mens looft en prijst degenen die aan de natuur en aan de mensheid de grootste schade berokkenen."

**LEONARDO DA VINCI
(1452-1519)**

en biodiversiteit'

Magda Aelvoet volgde begin dit jaar in Leuven het Metaforum Biodiversiteit. Ze schreef er een knap verslag over, met als titel: 'Alarm op rood. De planetaire grens van biodiversiteit is overschreden.' Je vind het terug op www.groen-plus.be

Magda besluit haar verslag als volgt:

“Na herlezing van deze tekst zeg ik met meer overtuiging dan ooit, groen is goed voor alle levende wezens! En wat is er kostbaarder dan goed leven?”

MAGDA AELVOET

“Je zou minstens 20 minuten per dag in de natuur moeten doorbrengen. Behalve als je het heel druk hebt. Dan minstens een uur.”

HERVÉ DE VOS

“Biodiversiteit beschermen is niet alleen goed voor natuur en gezondheid, het is pure economische noodzaak. Zelfs het World Economic Forum waarschuwt: natuurverlies is een van de grootste bedreigingen voor onze economie. Elke euro in natuurherstel levert tot 38 euro op. Waar wachten we nog op?”

MIEKE SCHAUVLIEGE FRACHTIELEIDER
GROEN, VLAAMS PARLEMENT

Rechten voor de natuur

John Vandaele - Uitgeverij Mammoet

Wat een gezond ecosysteem of de natuur allemaal gratis en voor niets geeft is onbetaalbaar. Denk maar aan een vruchtbare bodem, zuiver water en gezonde lucht. Alle leven dat zich in deze lagen bevindt is afhankelijk van de natuur. Er gaan stemmen op om de natuur eigen rechten te geven zoals personen of bedrijven die hebben. De achterliggende gedachte is dat de natuur niet de eigendom is van mensen, m.a.w. dat de natuur geen rechtsobject, maar een rechtssubject zou moeten zijn. De ecosystemen zijn levende entiteiten met eigen rechten om te bestaan, te leven en te herstellen.

De ecosystemen kunnen groot of klein zijn: de aarde, oceanen, waterlopen, bergen, duinen, bossen, graslanden, maar evengoed poelen, bomen en zelfs boomholtes. Zij hebben elk het recht om te functioneren, zonder gehinderd of vervuild te worden. Een rivier moet vrij kunnen

stromen, mag niet vervuild worden, moet het land kunnen bevoeien, moet leefgebied zijn voor levende organismen. Omdat de ecosystemen niet zelf kunnen opkomen voor hun rechten, kunnen hun 'voogden' of vertegenwoordigers dat wel doen, zoals verenigingen of mensen ook dieren vertegenwoordigen en hun rechten verdedigen.

Elk van de ecosystemen levert diensten die van verschillende aard zijn. Productieve ecosysteemdiensten leveren bv. grondstoffen, hout, voedsel, medicijnen. Regulerende ecosystemen zorgen voor gezonde lucht, opname van CO₂, afgifte van zuurstof en zuiver water, ze houden de bodem vast en voorkomen overstroming, om er maar enkele te noemen. Culturele ecosystemen zorgen voor geestelijke verrijking, cognitieve ontwikkeling, recreatie en esthetische beleving. Tegenwoordig zijn er dokters die een 'bosbad' voorstellen tegen onbehagen, angst, depressies. Zo voorkomen ze

meer doktersbezoeken en gebruik van medicijnen.

Er is een internationale beweging die opkomt voor rechten voor de natuur, Rights for Nature. Enkele ecosystemen hebben reeds rechten zoals de Whanganui-rivier in Nieuw-Zeeland, verschillende oerwouden in Colombia, de Mar Menorlagune in Spanje.

Tot nu toe komen organisaties als Vogelbescherming Vlaanderen, Bond Beter Leefmilieu, Natuurpunt, de beweging Rechten voor de Natuur, milieujuristen en academici op voor de rechten van de natuur in Vlaanderen. Burgers kunnen zich al dan niet verenigen en waken over beleidsbeslissingen die schade zouden berokkenen aan de natuur in hun omgeving. Ze kunnen bij de burgemeester en schepenen hun argumenten kenbaar maken en vragen dat ze gehoord worden. Voorbeeld: er wordt soms kleinerend en lacherig gedaan als een vastgoedproject vertraging oploopt omwille van (kleine) natuurelementen of dieren die zich in het gebied bevinden, zoals 'vleermuiskes' of 'kikkers'. Hun waarde is vooral gekend als ze er niet meer zijn. Zo bleek er in een landbouwgebied in de VS een grote zuigelingensterfte te zijn. Het was een rechtstreeks gevolg van gebruik van 'gewasbeschermingsmiddelen' alias insecticiden. Eerder waren het de vleermuizen die tonnen insecten verorberden.

Meer info? Rechtenvandenatuur.org. Mens en vogel, 'Vogelbescherming in Vlaanderen steunt rechten voor de Natuur', Kathy De Lange. Wandeling in Zoniënwoud met Eloi Glorieux op 20 maart 2026.

MARK DE GEEST

‘Verandering’

In zijn boek ‘Verandering’ onderzoekt de Duitse filosoof en wetenschapsjournalist Stefan Klein waarom mensen het zo moeilijk hebben met verandering en liever vasthouden aan oude gewoontes en valse zekerheden. Geen onbelangrijke vraag nu de wereld voor een aantal historische uitdagingen staat, waarvan de klimaatverandering zeker niet de minste is.

“Waarom lijken veranderingen ons te verlammen in plaats van ons ervan te overtuigen dat een betere toekomst wacht”, vraagt Stefan Klein zich af. Het gros van de bevolking beschouwt de klimaatverandering als een ernstig probleem. Maar zodra concrete maatregelen of oplossingen op tafel komen, verdampt al snel de instemming. We willen een betere toekomst voor onszelf en onze kinderen; tegelijkertijd verhinderen we dat deze doelen worden bereikt. Het lijkt alsof we ‘twee zielen in een borst’ hebben, concludeert Stefan Klein. Mensen behouden liever wat ze kennen, in plaats van te kiezen voor het ‘nieuwe’, zelfs wanneer dit hun bestaan op termijn verbetert. En hoe langer ze op die verbetering moeten wachten, hoe groter hun weerstand.

Rationele argumenten volstaan niet om mensen te overtuigen hun gedrag te wijzigen. “Ondanks toereikende informatie schatten mensen hun situatie onjuist in en zijn ze niet bereid tot verandering”, stelt Stefan Klein. Daarbij spelen verschillende menselijke reacties een rol. Een ervan is een bijna vreemde vorm van optimisme. Hoewel we ervan overtuigd zijn dat de toekomstige generaties het slechter zullen hebben dan wijzelf, kijken we tegelijkertijd de toekomst met vertrouwen tegemoet: ‘het zal wel loslopen; dat doet het altijd’. Liefst houden we ons blind en doof voor nieuws dat ons rooskleurige wereldbeeld kan ondergraven. Meninge die ons niet uitkomen, horen we liever niet.

Maar zelfs indien mensen een situatie juist inschatten, houden ze vaak vast aan een toestand die voor hen nadelig is. “Ik weet dat vliegtuigreizen slecht zijn voor het klimaat. Maar maakt mijn ene zitje verschil? Dat vliegtuig vliegt toch. En vliegtuigen vervuilen veel minder dan vroeger”. Een houding die milieubewegingen niet vreemd in de oren zal klinken.

Stefan Klein presenteert ons zijn analyse in een heldere, bevattelijke stijl, afgewisseld met een aantal

anekdotes die zijn betoog concreet illustreren. Zoals de manier waarop Coca-Cola in 1985 met veel bombastie een nieuwe smaak lanceerde en jammerlijk faalde.

Langere verhalen volgen: hoe aan de hegemonie van de sigaret een einde kwam, hoe de slavernij werd afgeschaft, hoe vrouwen politieke rechten kregen. Allemaal zaken die lang onmogelijk leken en toch realiteit werden.

‘Verandering’ toont niet enkel aan waarom het moeilijk is om mensen tot verandering te bewegen; het reikt ook een aantal hulpmiddelen aan om mensen ertoe te brengen veranderingen te realiseren. Bovendien blijken mensen zich meestal soepel aan te passen en achteraf best tevreden te zijn met het resultaat van die verandering.

Als conclusie van zijn analyse komt Stefan Klein tot zijn gouden stelregel dat je geen bijval oogst met een oproep om offers te brengen. “Meer kans van slagen heeft een aanpak waarbij de nadruk wordt gelegd op de voordelen van een verandering.” Misschien een waardevol advies dat ook Groen ter harte kan nemen?

CATHERINE STEPMAN

‘Het beste kan nog komen’

(over goed ouder leren worden)

Mathieu Vandenbulcke

Dit prachtig boek is een uitnodiging tot een frisse positieve blik op het ouder worden. Het is een optimistische blik over deze levensfase. Het eerste hoofdstuk heeft het over de vele vooroordelen en misvattingen over ouder worden. Zo zouden oudere mensen negatiever zijn, kwetsbaarder voor psychische problemen, het ouder wordende brein gaat alleen maar achteruit, enz. Stuk voor stuk worden al de misvattingen ontkracht. Positief denken, beter ouder worden, blijven bewegen, het zijn enkele remedies om zich niet te laten beïnvloeden door ageïsme, negativisme over leeftijd. Om niet toe te geven aan de vooroordelen omtrent ouder worden.

Kortom, oud worden is goed leren leven. De auteur laat zien hoe veerkracht richting kan geven aan deze levensfase. Niet alleen om zelf goed oud te worden, maar ook om de waarde van ouderen te herontdekken.

‘Het beste kan nog komen’ richt zich tot de hele samenleving: kinderen, ouders grootouders, mensen in de zorg, onderwijs en het beleid. Iedereen zou dit boek moeten lezen. Eerst en vooral de ouderen, om een positieve blik te krijgen over hun mogelijkheden en zo goed oud te leren worden.

Maar ook de jongeren, om een beter inzicht te krijgen van deze levensfase, ouderen beter te begrijpen en hun

eigen toekomst optimistischer tegemoet te zien. Goed oud worden gebeurt niet ineens, het verloopt stapsgewijs. Betrokkenheid en veerkracht geven richting aan deze levensfase.

De rol van mensen in de zorg is ook belangrijk. Zij kunnen er o.a. voor zorgen dat er genoeg te doen is in het woonzorgcentrum. Ouderen vragen niet naar rust maar naar actie. Centra zouden veel beter moeten geïntegreerd worden in de samenleving. Idem voor het onderwijs en het beleid, om aan te tonen wat ouderen (nog) kunnen. Zo wordt ook het enorme belang aangetoond van het vrijwilligerswerk verricht door

ouderen. Het laat ons de waarde van ouderen in onze samenleving ontdekken.

Goed oud leren worden is goed leren leven. Begin op tijd!

Mathieu Vandenbulcke is ouderenpsychiater, gewoon hoogleraar neurowetenschappen aan de KUL Leuven en directeur van het Leuven Brain Instituute. Zijn boek is doorspekt met talrijke voorbeelden uit de praktijk en inzichten uit de wetenschap. Het leest aangenaam.

Uit het voorwoord van ‘Het beste kan nog komen:

‘Wanneer het op ouder worden aankomt, zijn we meer bezig met de kwantiteit van leven dan met de kwaliteit. Dit boek gaat niet over zo lang mogelijk leven, maar over je zo goed mogelijk voelen bij het ouder worden. De ondertitel impliceert dat je kan leren om goed oud te worden. Het boek is bedoeld voor jong en oud. Je bent nooit te oud om goed oud te worden.’

MIEKE VOGELS

Minder ziekenhuizen, meer kwaliteit van zorg?

België telt 189 ziekenhuizen. Vergeleken bij andere landen zijn dat er veel. Je kan er terecht voor consultatie, ingrepen, (spoed)opname...

Vooraf in kleine ziekenhuizen blijven heel wat bedden onderbezet, terwijl toch de klok rond personeel wordt ingezet, personeel dat steeds moeilijker te vinden is. Ondertussen zorgen minder ingrijpende technieken, betere beeldvorming en aangepaste anesthesie ervoor dat meer patiënten terecht kunnen in een dagkliniek.

Een groep experts werkte een voorstel uit om het ziekenhuislandschap te hervormen.

'Nabije zorg waar mogelijk, geconcentreerde zorg waar nodig', betekent dat in 10 jaar tijd heel wat kleinere algemene ziekenhuizen verdwijnen of worden omgebouwd tot lokaal medisch centrum. Dit LMC staat in voor planbare, ambulante zorg en diagnose. Het beschikt over een chirurgisch dagziekenhuis, met operatiekwartier, herstel.

Verder zijn er de universitaire en regionale ziekenhuizen. En ook nog de revalidatie.

De meeste mensen zullen zich in de toekomst verder moeten verplaatsen om een algemeen ziekenhuis of een spoedafdeling te bereiken. Vooral in minder bevolkte provincies zal de hervorming grote gevolgen hebben. Experts garanderen wel dat in een bepaalde regio het ziekenhuis te bereiken is na een autorit van 30 minuten.

Maar niet iedereen beschikt over een auto. Heel wat oudere patiënten mogen of willen niet langer zelf een voertuig besturen. Ook bezoekers zijn vaak aangewezen op het openbaar vervoer. Juist voor oudere en kwetsbare mensen is dit bezoek essentieel voor hun levenskwaliteit.

De voorgestelde hervorming staat of valt met een goed openbaar vervoer naar de zorginstellingen, aangevuld met extra medisch vervoer. Alleen, dit is bevoegdheid van de gewesten en die besparen momenteel op het openbaar vervoer.

Morgen zullen nog meer ingrepen kunnen in een dagkliniek. "Dit garandeert meer comfort" zeggen de experts; immers de patiënt moet niet worden opgenomen. Doordat hij 's nachts en in het weekend niet in het ziekenhuis verblijft, kan er op personeel bespaard worden.

De nota gaat wel voorbij aan het feit dat een patiënt na een ambulante ingreep vaak hulp nodig heeft bij dagelijkse activiteiten, als aankleden, wassen, koken.... In de reeks van ingrepen die in dag-hospitalisatie kunnen, nemen de orthopedische (arm, knie, been...) een belangrijke plaats in. Medisch gezien is er minder risico op complicatie, maar de patiënt kan de eerste dagen niet zonder hulp. Steeds meer alleenstaanden en ouderen beschikken niet over de hulp van een mantelzorger. Sneller weer naar huis kan alleen als er ook wordt ingezet op meer thuiszorg. Ook dat is een gewestbevoegdheid.

Deze ziekenhuishervorming is alleen aanvaardbaar als er middelen worden vrijgemaakt, om de bereikbaarheid van de ziekenhuizen te garanderen voor zowel patiënten als bezoekers. En als er meer thuiszorg voor handen is om ouderen en alleenstaanden te helpen na opname in een dag-hospitaal.

Als hierover geen sluitende afspraken worden gemaakt met de regionale regeringen leidt deze hervorming tot minder kwaliteit en betaalt vooral de kwetsbare oudere en alleenstaande patiënt de factuur van de besparing.

De Federale Adviesraad voor Ouderen bracht advies uit over de hervorming en vraagt betrokken te worden bij de verdere uittekening van deze plannen. Bevoegd minister Frank Vandenbroucke wil nog voor de zomer knopen doorhakken.

© Cyriel Van Weynsberghe -V.O.

“We zijn veel meer dan we lijken en kunnen veel meer dan we denken”

De optimalisering van de politieke besluitvorming het is een onderwerp dat Prof. Dr. Eric Lanckswaert nauw aan het hart ligt. Recent schreef hij er het boek ‘Menselijke kracht in de politieke’ over. Luc Barbé ondervroeg de prof aan de UHasselt en bezorgde ons de neerslag.

Waarom heb je dit boek geschreven?

Onze samenleving staat voor grote uitdagingen op geopolitiek, economisch en ecologisch vlak. Ik ben hoopvol dat we die daadkrachtig en succesvol kunnen aanpakken, als we erin slagen een beroep te doen op de kwaliteiten en talenten van burgers en politici. Ik wil daarbij verduidelijken dat ik politiek breed zie. Het politieke gebeuren speelt zich niet alleen af in de parlementen of de gemeenteraden, maar ook daarbuiten. Dankzij de opmars van burgerparticipatie krijgen burgers steeds meer de gelegenheid om zich in te laten met zaken van algemeen belang. Ze kunnen op die manier de politieke besluitvorming beïnvloeden. Goede participatiemethodes stellen mensen in staat om veilig vanuit hun hart te spreken, oprecht naar elkaar te luisteren en constructief om te gaan met hun emoties. Dit kan leiden tot een verandering in opvattingen, percepties en manieren van denken. Dat alles maakt dat er veel meer mogelijkheden zijn om een beroep te doen op het positieve dat burgers te bieden hebben. **Ik schreef mijn boek om te verduidelijken wat menselijke kracht in de politiek inhoudt, waarom het wenselijk is om daar een beroep op te doen en hoe we dat kunnen aanpakken.**

Wat bedoel je met ‘menselijke kracht’?

Menselijke kracht in de politiek betekent dat men handelt vanuit rechtvaardigheid, liefde en wijsheid en creativiteit, om het algemeen belang en het welzijn van mensen en andere levende wezens te dienen. In de Oudheid had men het al over het goede, het ware en het schone. Mensen zijn daartoe in staat, ook in een politieke context, als men hen daarbij ondersteunt. We zijn veel meer dan we lijken en we kunnen veel meer dan we denken.

Wat is de meerwaarde voor de samenleving, als er meer menselijke kracht in de politiek zou zijn?

Als we erin slagen een beroep te doen op menselijke kwaliteiten, zoals empathisch vermogen, redelijkheid, solidariteit, creativiteit en nog talloze andere, wint de politieke besluitvorming aan kwaliteit en zal men er beter in slagen de maatschappelijke problemen op te lossen.

Dreigen we niet de moraliserende toer op te gaan als we het hebben over de kwaliteiten van politici?

Dat lijkt op het eerste gezicht zo, maar ik heb het in mijn boek helemaal niet over een beknottende, maar over een bevrijdende moraliteit. Ik steun daarbij op de deugde. Die zegt dat we onze deugden, onze menselijke kwaliteiten zeg maar, kunnen cultiveren. Daardoor worden we gelukkiger en lukt het samenleven met anderen beter.

Sommigen zullen zeggen dat dit een naïeve benadering is en dat politiek altijd en overal gewoon machtsstrijd is...

Ik weet dat de politieke realiteit meestal anders is. Maar een scherpe politieke filosofe als **Hannah Arendt** leert ons dat politiek helemaal geen machtsstrijd hoeft te zijn. Voor haar draait de kern van het politieke gebeuren rond de machtsvrije uitwisseling van opinies. Het gaat voor haar om het samen creëren van nieuwe werkelijkheden.

In deel II heb je het uitvoerig over concrete tools om menselijke kracht in de politiek meer aan bod te laten komen. Over welke tools gaat het, bv.?

Ik denk aan burgerpanels, *deep democracy*, trage cirkelgesprekken, politieke samenwerkingskamers, en dergelijke.

Eric Lanckswaert
‘Menselijke kracht in de politiek’
Uitgeverij Acco, 2024.

WALTER DECOENE

“Gezond boerenverstand is soms nodig.”

Stel je even voor. Je bent jong en je houdt van festivals, maar je kan die niet betalen. Met een paar scoutsvrienden start je (in 2004) dan maar je eigen festival, in een oude abdijruimte. Casa Blanca lukt uitstekend en zo raak je bekend. Je bent een groene jongen en bij de verkiezingen van 2012 biedt de lokale CD&V je een 16de plek op de lijst. 's Avonds drink je nietsvermoedend een pint. Iemand heeft verteld dat je het goed hebt gedaan... De rest vertelt Jenne Meyvis zelf. Ik zit met de Groene burgemeester van Hemiksem in zijn kantoor, dat uitgaat op een groene zone. Wat verder stroomt de Schelde.

Jenne: Nadat alle stemmen geteld waren, bleek dat ik vanop die 15de plek, als Groene, verkozen was op de CD&V-lijst. In de tijd die daarop volgde nam burgemeester Bouckaert mij op sleeptouw. Zo kon ik als nieuwbakken politicus heel wat opsteken. Dat was ook nodig, want ik werd ineens schepen.

Bij de volgende verkiezingen haalde Groen telkens 3 verkozenen, goed voor 2 schepenen. En begin dit jaar liet burgemeester Bouckaert de sjerp over aan Jenne. Na de verkiezingen van 2024 ging CD&V, na jarenlange samenwerking met sp.a (nu Vooruit), scheep met N-VA. Zorgde dat niet voor wrevel bij Vooruit?

Jenne: Wrevel zou ik niet zeggen, maar er wordt wel scherp oppositie gevoerd. En dat vind ik normaal, want het houdt ons scherp. Maar er blijft ruimte voor positieve voorstellen, als die voor een beter beleid zorgen. Ik zal je een recent voorbeeld geven. Hemiksem heeft een NMBS-station, maar het perron ligt er weinig toegankelijk bij. Wel, ik ben met een afvaardiging van Vooruit naar minister Beenders

gestapt om dat te laten aanpakken. Moet kunnen over de partijgrenzen heen, vind ik.

Hoe zie je de rol van ouderen in het beleid? Kunnen die nog iets betekenen?

Jenne: Er zitten wel wat ouderen in de raad. Die brengen hun ervaring mee. Er wordt makkelijker naar hen geluisterd, omdat ze niet zoveel ambitie meer aan de dag leggen. Men ziet hen niet als concurrent

Hoe vertaalt zich dat in het beleid?

Voor ouderen en minder validen is toegankelijkheid erg belangrijk. Maar ook hun betrokkenheid bij het lokale gebeuren. Ik denk daarom aan een 'stek', een kruispunt van info, met passende begeleiding en makkelijk bereikbaar. We zouden die stek kunnen onderbrengen in Het Huis van het Kind, of op een plek waar iedereen kan komen. Avansa onderzoekt nu ook voor ons welke groepen we nog niet bereiken.

Er zou een 'groene ring' bestaan rond Hemiksem...

Jenne: Ja, daar zijn we 12 jaar geleden mee begonnen. Los van de realisatie -de aankoop van terreinen...- kregen we de vraag 'wat gaat dat kosten?' Intussen is er al heel wat gerealiseerd aan onze buitengrens met de burens. De plannen met de site Bekaert gaan daarbij het sluitstuk vormen.

Hoezo?

Jenne: Op de vroegere fabrieksterreinen van Bekaert komt een groene woonwijk, rond een landschapspark van 8 hectare. Ook de hele waterhuishouding wordt onder handen genomen. We doen dat in samenwerking

'Burgemeester Meyvis op werkbezoek bij minister Beenders.'

met Aquafin en het Consortium Park aan de Stroom.

Dat gaat ook veel verkeer en gerij aantrekken...

Jenne: Klopt. Toen de site vrij kwam, kon er ook nieuwe industrie komen; maar niet alle aan- en afvoer van goederen kan via de Schelde. Er werd uiteindelijk gekozen voor woningbouw. Dat brengt uiteraard ook gerij mee, maar dat voorzie je in de planning.

Wat drijft je bij het te voeren beleid?

Jenne: Besturen doe je in functie van de oplossing die je wil vinden. Bij het onderhandelen moet je altijd een alternatief bieden. Het is een kwestie van geven en nemen. En ook van de termen die je gebruikt. 'Open ruimte' krijg je makkelijker verkocht dan 'biodiversiteit'.

Werf mensen voor GroenPlus!

Gebruik het Zilverblad om mensen bij Groen(Plus) te betrekken. Je kan het blad achterlaten in de bib, bij de dokter of op een plaats waar mensen samenkomen. Als je een artikel tegenkomt dat een vriend of een kennis kan interesseren, bezorg het hem/haar, of vraag een extra nummer aan.

Extra nummers kan je opvragen via zilverblad@groen.be, of geef een telefoontje aan Walter Decoene, 0487/68.29.45.

Postbode: niet bestelbare Zilverbladen graag terug naar 'Henri De Braekeleerlaan 47a, 2630 Aartselaar.

Verantwoording

Tenzij uitdrukkelijk vermeld, berust de verantwoordelijkheid voor artikels en standpunten die in het Zilverblad verschijnen bij de steller ervan.

Colofon

Zilverblad is een uitgave van GroenPlus voor 55+ leden van Groen. Het blad verschijnt in maart, juni, september en december en wordt bij drukkerij Gazelle gedrukt op CyclusPrint papier van 100% gerecycleerde vezels. Lay-out: info@bijdruk.be

Verantw. uitgever: Mieke Vogels, Fruithoflaan 120/1010, 2600 Berchem.

Redactiecoördinator: Joost Fillet

Editor: Walter Decoene

Werkten mee aan dit nummer: Joost Fillet – Mieke Vogels – Etienne Hoeckx – Rita Van de Voorde – Mark De Geest – Catherine Stepman – Luc Barbé – Walter Decoene – Frans Roggen.

Redactieraad: Bart Staes – Catherine Stepman – Etienne Hoeckx – Frans Roggen – Ingrid Pira – Joost Fillet – Magda Wouters – Mark De Geest – Mieke Vogels – Rita Van de Voorde – Walter Decoene.

Foto's/illustraties: Walter Decoene – De Bezige Bij – Lannoo Campus – Cyriel Van Weynsberghe/Vlaamse Ouderenraad – Acco – Jenne Meyvis.

Op het internet?

Elk nummer verschijnt op www.groen-plus.be, website van GroenPlus, onder MEER LEZEN. En je vindt er ook nog heel wat andere interessante informatie.

Uitschrijven voor de papieren versie kan, met een berichtje aan: Redactie Zilverblad, p/a Henri De Braekeleerlaan 47a, 2630 Aartselaar, of een e-mail aan walter.decoene@gmail.com

FRANS ROGGEN

TDS

Vroeger kende ik wel altijd iemand bij de ziekenbond of het vakfonds.

Door het pluralisme zat je als stamboektjeef met een echte sosjelist in de klas. Daardoor raakte je makkelijker aan een "piston". Al sinds mensenheugenis heb je voor alles een "kruiwagen" nodig. Pistons zijn van alle tijden en voor alle geopolitieke omstandigheden. Pas op: Ik ben daar altijd tegen geweest. Vierkant! Als er problemen zijn met legerdienst of pensioen is het normaal dat dit met een eenvoudig gesprek met de bevoegde instantie wordt opgelost. 't Is jammer maar helaas, maar voor 'problemen' met je legerdienst had je die CVP-bekende van ons vader nodig, en voor zever met het pensioen, moest je bij de VU-vader van een schoolvriend zijn. Waar blijf je dan met je principes? Onze pa loste zijn dilemma op door nooit iets voor zichzelf te vragen. "We zijn er ver mee geraakt", dixit ons ma. Je had zelfs voor een BTK*-project een piston nodig! De eerste vraag op de personeelsdienst van 't Stad was "Welke schepen ik kende? Geen enkele? Oei." Ons moeder zei altijd dat het er niet ging om WAT je kende maar om WIE en ze duikelde prompt een Boerenbond-senator voor mij op. Helaas is de man al jaren dood en mijn 'vrienden' bij de kassen en bonden zijn ook met pensioen of erger en net nu heb ik hen nodig, want ik lijd. Het is geen depressie. Eerder een soort van Bezetenheid. Onze pastoor is ook met pensioen. Hij verwees mij naar de psychiatrie.

Mijn huisgenoten worden horendol! Ze willen zelfs mijn zakjapanner in beslag nemen, en ik kan er niets aan doen. Ik moet en zal weten wat Donald de Verschrikkelijke nu weer heeft uitgevreten. Van uur tot uur! Is hij Spanje binnengevallen, of China? Hebben ze hem gedefenestreerd en in de rozentuin begraven? Ik moet het weten!!! Als ik nog vóór het ochtendgloren zwetend wakker schiet, dan wordt het internet nageplozen op alle commentaren en nieuwzen over DJT en komt er van slapen niets meer in huis. Afzien noem ik dat. Ik dwaal door het huis met roodomrande ogen en een verschrikkelijke Drang tot Plassen. Bij mijn vrienden is dat een probleem van een vergrote prostaat. Maar huisdokter en uroloog zeggen dat het niet kwestie is van Piscologie maar van Psychologie. Troemp heeft er een term voor bedacht, het TDS, ofte 'Trump Derangement Syndrome.'

De DSM (Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders) kent dat (nog) niet. Waarschijnlijk belandt dit behavioristische handboek, met zijn Amerikaans Imperialistisch voorgeschreven gezeik, op de storthoop van de geschiedenis, vóór de Grote Roerganger het kan laten aanpassen en dus zonder dat de CM zijn nomenclatuur kan aanvullen. En dus zal ik kunnen fluiten naar een terugbetaling bij de psychiater. De DSM mag dan wel een gedrocht zijn, het is wel zo gemakkelijk, wanneer de psychopathologie erin wordt vermeld. Het kost je anders een arm en een been, want je kan er Tromp op zeggen dat de ziekenkassen de verzorging van het TDS niet zullen terugbetalen. Hoe kunnen de therapeuten immers weten wat ze moeten behandelen zonder de DSM?

Moet ik nu op bedevaart naar Lourdes? Zal dan de ellende op een ochtend gewoon verdwenen zijn? En herinner ik mij Trump van geen kanten? Het kan goed zijn, want door dat gebrek aan slaap begin ik echt alles te vergeten.

*(Betreurenswaardig Tijdelijk Klusje)